

Це визначення не охоплює всі елементи маркетингового управління, тому не є повним. Спробу дати більш широке тлумачення суті маркетингового розвитку та управління підприємством зробив російський учений в області маркетингу Є.П. Голубков [5]. Залежно від рівня розвитку маркетингу на підприємстві він виділяє три рівні його використання:

- діяльність підприємства загалом орієнтована на маркетинг, як на концепцію ринкового управління, що передбачає не просто створення на підприємстві служб маркетингу, а зміну всієї філософії управління;
- на підприємстві використовують окремі комплекси (групи взаємопов'язаних методів і засобів) маркетингової діяльності (розроблення та виробництво продукції, виходячи з вивчення попиту і кон'юнктури ринку, післяпродажне обслуговування та ін.);
- на підприємстві ізолювано реалізуються тільки деякі елементи маркетингу (реклама, стимулювання продажів, ціноутворення з урахуванням попиту та ін.)

Отже, використовуючи термін "маркетингове управління", Є.П. Голубковим веде мову про управління всією діяльністю підприємства на принципах маркетингу, тобто про використання маркетингу як філософії. Управління маркетинговою діяльністю підприємства передбачає вирішення таких завдань:

- пошук цільових ринків;
- проведення маркетингових досліджень;
- розроблення конкурентного продукту;
- розроблення інших елементів комплексу маркетингу (призначення ціни, вибір методів просування продукту і доведення його до споживачів);
- організація зворотних зв'язків зі споживачами [6].

Реалізація маркетингової стратегії пов'язана з найбільшими труднощами для будь-якого підприємства. Взаємини всередині підприємства між керівництвом та окремими виконавцями, напружені відносини або конфронтація між різними підрозділами або відділами всередині підприємства можуть впливати на успіх реалізації стратегії.

Література

1. Myron J. Gordon. The Investment, Financing and Valuation of the Corporation / J. Gordon Myron // Homewood, Ill: Richard D. Irwin, Inc, 1962. – 235 p.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М.: Изд-во "Бизнес-книга", 1996. – С. 21.
3. Зав'ялов П.С. Формула успіху: маркетинг (сто питань – сто відповідей у тому, як ефективно діяти на зовнішньому ринку) / П.С. Зав'ялов, В.Е. Демидов. – К.: Вид-во "Міжнародні відносини", 1991. – С. 32-33.
4. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент / Ф. Котлер. – СПб.: Изд-во "Питер", 1999. – С. 46.
5. Голубков Е.П. Про деякі аспекти концепції маркетингу і його термінології / Е.П. Голубков // Маркетинг в Росії і за кордоном. – 1999. – № 6. – С. 5-6.
6. Карлофф Б. Деловая стратегия / Б. Карлофф. – М.: Изд-во "Экономика", 1991. – С. 63.

Малыновский Ю.В., Малиновский И.П., Цвюк Д.Р. Стратегическое планирование маркетинговой деятельности на предприятии

Перед предприятиями возникает необходимость в разработке долгосрочной стратегии поведения, чтобы быть конкурентоспособными в условиях быстротечной ситуации на рынке. Отсюда следует, что реализация маркетинговой деятельности предприятий требует разработки такой маркетинговой стратегии, которую было бы легко интегрировать в существующую систему производства и управления с высо-

кой скоростью реализации, наполнить новаторскими идеями, она должна быть положительно воспринята коллективом предприятия.

Malynovsky Yu.V., Malinovsky I.P., Tsvok D.R. Strategic planning of marketing activities in the company

There is a necessity for working out of long-term strategy of behaviour to be competitive in the conditions of quickly varying situation in the market before the enterprises. From here follows, that realisation of marketing activity of the enterprises demands working out of such marketing strategy which would be easily integrated into existing system of manufacture and management with high speed of realisation, is filled by innovative ideas positively apprehended by enterprise collective.

УДК 336.2:340

Доц. О.Р. Марець, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Реформа податкової системи країни, яку зумовило прийняття Податкового кодексу України (ПКУ), передбачає зміни, зокрема і податкової звітності. Розглянуто суть і нормативно-правові основи складання і подання податкової звітності; охарактеризовано форми податкової звітності та проаналізовано останні нормативно-правові зміни до ПКУ з точки зору звітних одиниць – підприємств. Детальніше розглянуто склад та особливості подання звітності з податку на прибуток.

Ключові слова: податкова декларація, Податковий кодекс України, адміністрування податків і зборів, декларація з податку на прибуток, додатки до декларації з податку на прибуток.

Актуальність теми. Ефективне управління економікою держави і підприємств значною мірою залежить від повноти, обґрунтованості та достовірності інформації про фінансово-господарську діяльність платників податків. Основним джерелом такого інформаційного забезпечення є дані податкового обліку, які систематизуються у податкову звітність. З іншого боку, нас цікавить інший бік процесу подання звітності – з точки зору підприємств, які її подають. Від початку дії Податкового кодексу (півтора року) зміни до нього вносили 20 разів, з чого робимо висновок про дуже змінне правове поле у сфері оподаткування. Проте аналіз останніх правових змін свідчить, що уточнення спрямовані на вдосконалення процесу адміністрування податків та зборів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних і практичних аспектів оподаткування та аналізу податкової звітності висвітлено у працях Ф.Ф. Бутиця, В.П. Вишневецького, З.В. Гуцайлук, М.Я. Дем'яненка, А.В. Єлісеєва, Г.П. Журавля, А.Г. Загороднього, Л.М. Кіндрацької, Л.О. Лігоненко, М.Р. Лучка, А.А. Мазаракі, Є.В. Мниха, А.М. Соколовської, В.В. Сопка, П.Я. Хомина, В.О. Шевчука, М.Г. Чумаченка, Г.А. Ямборка та інших. Не зменшуючи цінності одержаних науковцями результатів, необхідно звернути увагу на дослідження проблематики податкової звітності в інформаційній системі підприємства, контролю та аналізу податкової звітності як підґрунтя фінансово-економічних рішень в умовах розвитку ринкових відносин.

Основні цілі дослідження. Метою роботи є визначення та узагальнення теоретичних підходів щодо складання та подання податкової звітності та оцінка останніх нормативно-правових змін у сфері адміністрування податків та зборів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Попередником Податкового кодексу у сфері подання податкової звітності був Закон № 2181. Розглянемо основні новачки, зумовлені прийняттям ПКУ.

Передусім істотно відрізняється поняття декларації. Тепер нею є документ, на підставі якого здійснюють нарахування та/або сплату податкового зобов'язання, або документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку. Тобто під визначення декларації тепер потрапляє добре відома ф. № 1ДФ.

Додатки до декларації – її невід'ємна частина. Натомість платникам податку на прибуток разом зі звітністю доведеться подавати квартальну або річну фінансову звітність, а малим підприємствам, які такими є за Господарським кодексом України, – тільки річну (п. 46.2 ПКУ). Закон № 2181 згадував про обов'язкові реквізити декларації, проте безпосередньо їх не мав. ПКУ докорінно заповнює цю прогалину – у п. 48.3 ПКУ міститься перелік обов'язкових та додаткових обов'язкових реквізитів.

Відповідальність за ведення бухгалтерського обліку та подання звітності до податкової, підтверджують підписи, їх мають ставити керівник платника податків та бухгалтер. Фізична особа-платник податків (або його законний представник) підписує за себе. Аналогічно й щодо підписання декларацій, які подаватимуть платники податків як податкові агенти (п. 48.5 ПКУ). Передбачено три способи подання декларацій: 1) особисто платником податків; 2) поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення; 3) в електронній формі з накладання електронного цифрового підпису – цей спосіб повинні застосовувати підприємства, які належать до великих та середніх.

Явище невизнання декларації, задеклароване у Законі № 2181, у ПКУ змінюється поняттям "відмова в прийнятті декларації". Відсутність будь-якого обов'язкового реквізиту у звітності, передбачені п.п. 48.3, 48.4, або інше порушення норм ст. 48 ПКУ призводить до того, що така податкова звітність не вважається декларацією (п. 48.7 ПКУ), а надіслана поштою або Інтернетом, вважається неподаною (п. 49.15). Тому в разі прийняття декларації податківцеві зобов'язаний перевіряти наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів. Інші показники під час прийняття звітності перевіряти заборонено (п. 49.8 ПКУ).

Тож звітність вважається прийнятою: 1) за наявності відзначки (штампу) органу ДПС на всіх аркушах, із яких складається дека, та за бажанням платника на її копії (у разі особистого подання), поштового повідомлення з відзначкою про вручення органу ДПС (у разі поштового відправлення); квитанції про отримання декларації органами ДПС (у разі електронного відправлення); 2) за відсутності повідомлення органу ДПС про відмову в прийнятті декларації, яке повинно бути надіслано платнику податків протягом: п'яти робочих днів із дня отримання декларації податковою засобами електронного

зв'язку або поштою; трьох робочих днів із дня отримання дека податковою в разі особистого подання.

Звітні періоди, а також строки подання декларацій залишаються в основному незмінними. Лише річні декларації з ПДФО громадянам можна буде подавати до 1 травня року, що настає за звітним (пп. 49.18.4 ПКУ).

Виправлення помилок ПКУ називає "внесенням змін до податкової звітності". Отже, якщо платник самостійно виявить помилки в раніше поданій ним декларації, то він зобов'язаний надати уточнюючий розрахунок або зазначити уточнені показники в поточній декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого він їх самостійно виявив. Скористатися цим способом не можна, якщо на дату її подання податкова перевіряє період, за який платник бажає виправитися за допомогою уточнюючого розрахунку. А якщо останній буде подано за період, який перевірений податківцями, то вони матимуть право на проведення позапланової перевірки.

Механізм виправлення помилок, які призвели до заниження податкових зобов'язань і до початку перевірки, залишається той самий. Зменшилась сума штрафу, яку платник зобов'язаний сплатити до подання уточненого розрахунку. Зокрема, у п. 50.1 ідеться про 3 % від суми недоплати. Але 5 % буде у випадку, коли недоплату відображено в декларації наступного за виявленим звітним періоду. Якщо ж нову декларацію подано до закінчення граничного строку подання, таких штрафів не буде.

Загальний строк сплати узгодженого податкового зобов'язання той самий – 10 календарних днів, за днем граничного строку подання декларації. Якщо сума зобов'язання визначена податковою чи митницею самостійно, то сплатити її потрібно упродовж 10 календарних днів за днем отримання податкового повідомлення-рішення. Зміни, внесені до Податкового кодексу Законом від 24.05.12 р., № 4834-VI, торкаються багатьох видів податків. Торкнулися вони і податкового адміністрування: порядку здійснення перевірок органами ДПС, застосування штрафних санкцій, податкової застави, порядку обліку платників податків та інших питань. Нормативно-правові новачки щодо порядку подання податкової звітності, уведені Законом № 4834:

1. Підкориговано норму, яка визначає, з якого моменту набувають чинності нові форми декларацій (розрахунків) (п. 46.6 ПКУ). Якщо раніше формулювання цієї норми викликало різночитання і спори, то тепер у ПКУ чітко визначено, що нова форма декларації набуває чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому форма була оприлюднена.
2. Усунено суперечність у положеннях ПКУ, що стосуються підпису на податковій декларації (пп. 48.5.1 ПКУ). У випадку, якщо ведення бухгалтерського обліку та подання податкової звітності покладені на керівника юридичної особи, то тепер достатньо того, що на декларації є тільки його підпис.
3. Як відомо, ДПС уповноважена здійснювати узагальнення податкових консультацій. Узагальнюючі податкові консультації підлягають обов'язковому оприлюдненню. Сьогодні з урахуванням прогресу одним із джерел такого оприлюднення є інтернет-ресурси (перш за все сайт ДПС) (п. 52.6 ПКУ).

Нині законодавством передбачено подання близько 60-ти форм податкової звітності. Розглянемо склад звітності з податку на прибуток (табл. 1).

Табл. 1. Форми податкової звітності з податку на прибуток

Назва форми звіту (наказ, яким затверджено форму)	Додатки	Наявність порядку складання або ведення обліку	Норми ПКУ, якими передбачено наявність звіту
1. Податкова декларація з податку на прибуток підприємства	13		Ст. 46
2. Податкова декларація з податку на доходи (прибуток) страховика (від 21.02.2001 № 97)	8	Не передбачено	п. 46.5 ст. 46, п. 8 підрозділу 4 розділу XX
3. Податкова декларація з податку на прибуток банку (від 21.12.2011 № 1683)	14		п. 46.5 ст. 46
4. Розрахунок оподатковуваного прибутку та податку на прибуток нерезидента, який провадить діяльність на території України через постійне представництво, на підставі складення відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності (від 28.02.20011 № 115)	2	Порядок затв. Наказом № 115	
5. Розрахунок оподатковуваного прибутку та податку на прибуток постійного представництва нерезидента, що здійснюється органом державної податкової служби (від 28.02.20011 № 115)	2		п. 46.5 ст. 46, п. 160.3 ст. 160
6. Відомості про доходи (прибуток), що звільнені від оподаткування на підставі міжнародних договорів України (додаток до Порядку розрахунку податкових зобов'язань нерезидентів, які провадять діяльність на території України через постійне представництво)	-	-	
7. Податкова декларація про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи (від 28.10.2011 № 1352)	11	Порядок затв. Наказом № 113	пп. 153.14.6 ст. 153
8. Податковий звіт про використання коштів неприбуткових установ та організацій (від 31.01.2011 № 56)	1	Порядок затв. Наказом № 56	п. 157.14 ст. 157
9. Розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку на прибуток підприємства (від 24.01.2011 № 36)	1	Не передбачено	П. 152.4 ст. 152
10. Розрахунок частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями (від 16.05.2011 № 285)	-	Не передбачено	Постанова КМУ від 23.02.2011 р.
11. Спрощена податкова декларація з податку на прибуток підприємств, який оподатковується за нульовою ставкою відповідно до пункту 154.6 статті 154 Податкового кодексу України (від 15 лютого 2012 р., № 98)	1	Не передбачено	п. 154.6 ст. 154 ПКУ

Бланк декларації з податку на прибуток затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.09.2011 № 1213. Як правило, накази, якими затверджують бланки звітності, містять інструкції до їх заповнення. Але не в цьому випадку. При заповненні декларації та додатків до неї слід керуватися положеннями Податкового кодексу.

До небагатьох позитивних моментів можна віднести однаковість звітних форм. Вона проявляється і в схожості їхньої структури, і, особливо, стосовно додатків. Літерні коди додатків натякають про їх зміст. Наприклад, код ВП означає "виправлення помилок", відповідно, додаток ВП, до якої б форми він не належав, призначений для виправлення помилок, допущених платником податків. При цьому зміст і навіть назви додатків для різних форм можуть відрізнятися. У табл. 2 наведено розшифрування цих кодів.

Табл. 2. Додатки до форм податкової звітності з податку на прибуток

Назва додатка (код додатка)	Податкова декларація			
	з податку на прибуток	про результати спільної діяльності	з податку на доходи (прибуток) страховика	з податку на прибуток банку
Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток на суму виплачених дивідендів (АВ)	до рядка 20	-	-	до рядка 18
Нарахована амортизація (АМ)	до рядка 06.4.27 додатка ІВ до рядка ІВ	до рядка 06.4.11 додатка ІВ до рядка 06.4	до рядків 07.1.4-07.1.7 та рядка 07.2.2 додатка ІВ до рядка 07	до рядків 07.3-07.5 додатка ІВ до рядка 07
Розрахунок витрат при здійсненні операцій з нерезидентом, що має офшорний статус (ВО)	до рядка 06.4.37 додатка ІВ до рядка 06.4	до рядка 06.4.17 додатка ІВ до рядка 06.4	-	-
Розрахунок податкових зобов'язань за період, у якому виявлено помилку (и) (ВІ)	до декларації загалом	до рядків 16-19 та 21-24	до рядків 33-36 та 38-42	до рядків 24-27 та 29-32
Зменшення нарахованої суми податку (ЗІ)	до рядка 13	-	-	до рядка 14
Інші витрати звичайної діяльності та інші операційні витрати (ІВ)	до рядка 06.4	до рядка 06.4	до рядка 07	до рядка 07
Інші доходи (ІД)	до рядка 03	до рядка 03	до рядка 04	до рядка 03
Витрати від операційної діяльності банківських установ (ОВ)	-	-	-	до рядка 05
Доходи від операційної діяльності банківських установ (ОД)	-	-	-	до рядка 02
Перелік доходів у розрізі контрагентів – платників єдиного податку (ОК)	до декларації загалом	до декларації загалом	-	до декларації загалом
Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування (ІЗ)	до рядка 09	-	-	-
Розрахунок (звіт) податкових зобов'язань нерезидентів, якими отримано доходи із джерелом їх походження з України (ПН)	до рядка 17	до рядка 13	до рядка 20	до рядка 21
Інформація про суми страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) на користь нерезидентів, рейтинг фінансової надійності яких відповідає установленим вимогам, за договорами страхування (перестраховування) ризиків (РН)	-	-	до рядка 29	-

Суми врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості (СБ)	до рядка 03.11 до-датка ІД та рядка 06.4.24 до-датка ІВ	до рядка 03.10 додатка ІД до рядка 03 та до рядка 06.4.8 додатка ІВ до рядка 06.5	–	до рядка 03.18 додатка ІД до рядка 03 рядка 07.31 додатка ІВ до рядка 07
Інформація про суми страхових виплат (страхових відшкодувань) з обов'язкових видів страхування (СВ)	–	–	до рядка 30	–
Розрахунок податку на прибуток, отриманий від діяльності, що підлягає патентуванню (ПП)	до рядків 08 та 12	–	–	до рядків 10 та 13
Розрахунок фінансових результатів від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами (ЦП)	до рядків 03.20 та 03.21 до-датка ІД	–	до рядка 05	до рядка 02.3 додатка ОД до рядка 02 та рядка 03.19 додатка ІД до рядка 03

Подання податкової звітності до державних податкових органів є важливою складовою взаємовідносин держави зі суб'єктами підприємницької діяльності, що провадять свою діяльність на території України відповідно до чинного законодавства та визнані платниками відповідних податків. Форми податкової звітності, порядок їх заповнення та подання визначені відповідними податковими законами та спеціальними порядками, затвердженими наказами ДПАУ. Якісні характеристики податкової звітності повинні відповідати таким вимогам: реальність, ясність, своєчасність, єдність методики звітних показників, порівнянність звітних показників з минулими. Відповідність податкової звітності вказаним характеристикам дасть змогу користувачам отримати повну, правдиву та своєчасну інформацію для прийняття неупереджених рішень.

Література

1. Податковий кодекс України зі змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 06.07.2012 р., № 5180-VI.

2. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами: Закон України від 21.12.2000 р., № 2181-III, втратив чинність.

Марец О.Р. Нормативно-правовые и практические аспекты подачи налоговой отчетности в Украине

Реформа налоговой системы страны, которую принесло с собой принятие Налогового кодекса Украины (НКУ), предусматривает изменения, в том числе и налоговой отчетности. Рассмотрены сущность и нормативно-правовые основы составления и подачи налоговой отчетности; охарактеризованы формы налоговой отчетности и проанализированы последние нормативно-правовые изменения в НКУ с точки зрения отчетных единиц. Подробнее рассмотрены состав и особенности представления отчетности по налогу на прибыль.

Ключевые слова: налоговая декларация, Налоговый кодекс Украины, администрирование налогов и сборов, декларация по налогу на прибыль, приложения к декларации по налогу на прибыль.

Marets O.R. Regulatory, legal and practical aspects of filing tax statements in Ukraine

Reform of the tax system, which has brought with it the adoption of the Tax Code of Ukraine (TCU), suggests changes, including tax reporting. The article looks into the regulatory and legal framework assembly and filing of tax returns, tax reporting forms described and analyzed the recent regulatory changes to TCU in terms of reporting units.

Keywords: tax reporting, the Tax Code of Ukraine, the administration of taxes, duties, corporate income tax declaration, attachments to the corporate income tax declaration.

УДК 340:341

Доц. О.О. Маслак, канд. екон. наук;

ст. викл. К.О. Дорошкевич, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка";
викл. Т.Є. Удовиченко – Львівська академія сухопутних військ

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Розглянуто поняття безпеки інноваційного розвитку національної економіки як складника економічної безпеки країни. Визначено доцільність її оцінювання з метою виявлення загроз економічній безпеці. Досліджено підходи до оцінювання безпеки інноваційного розвитку, окреслено їх переваги та недоліки.

Ключові слова: національна безпека країни, безпека інноваційного розвитку, економічна безпека, підходи до оцінювання.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Безпека інноваційного розвитку національної економіки країни (інноваційна безпека) може бути визначена як стан підприємства (регіону), що забезпечує формування умов для збільшення можливостей створення і комерціалізації інновацій, використання науково-технологічного потенціалу та є результатом цілеспрямованої діяльності щодо впровадження інноваційної моделі розвитку в усіх аспектах господарювання.

Як відомо, інноваційна безпека разом із фінансовою, зовнішньоекономічною, інвестиційною, енергетичною, демографічною, соціальною, технологічною складовими визначає економічну безпеку країни [1]. Згідно з поглядом О.І. Судакової, найголовнішими елементами, що забезпечують економічну безпеку країни (серед перерахованих) є саме енергетична та інноваційна безпека [2]. При цьому, інноваційна сфера має другий рівень значущості після енергетичної, і саме забезпечення активізації інноваційного розвитку є базовою передумовою формування економічної безпеки держави.

На сьогодні у економічній літературі виділяють низку загроз безпеці інноваційного розвитку та економічній безпеці національної економіки країни. Серед них варто відзначити низький рівень фінансування НДДКР, слабкий розвиток інноваційної інфраструктури та низький рівень трансферу технологій, недостатній рівень інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, повільний розвиток ефективних форм інноваційної діяльності, високі ризики, недосконалість податкової системи та відсутність державної підтримки тощо [3, 4].

Своєчасне виявлення та нейтралізація цих загроз належить до важливих завдань, вирішення яких можливе за допомогою оцінювання інноваційної безпеки національної економіки. Для цього в економічній літературі та практиці регіонального управління існують різноманітні підходи, які потрібно ретельніше дослідити.